

Vlak 6.41

„MILÁ KNIHA
O KAŽDOM JEDNOM Z NÁS
NAPÍSANÁ PRESNE, S CITOM.“

Die Presse

Jean-Philippe
Blondel

Vlak o 6.41

Jean-Philippe Blondel

Vlak o 6.41

Z francúzštiny preložila
MARTA ČINOVSÁ

slovar

Copyright © Libella, Paris 2013
Published by arrangement with Lester Literary Agency
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART,
spol. s r. o., Bratislava 2017
Translation © Marta Činovská 2017

ISBN 978-80-556-2788-5

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť tejto knihy sa nesmie reprodukovat' ani šíriť v nijakej forme, žiadnymi prostriedkami, ani elektronickými, ani mechanickými, ani vo forme fotokópií, nahrávok, prostredníctvom súčasného a ani budúceho informačného systému a podobne, bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

Mohla som ísť vlakom o 7.50 – ba aj tým o 8.53. Je pondelok. V pondelok sa v práci nič zvláštne nedeje. Ja som však už toho mala dosť. Čo to bol za nápad, zostať ešte aj na sobotu večer. Nevieľ, čo ma to pochytilo. Dva dni je práve dosť.

Túto noc som zle spala. Jasnú. Hnevala som sa na seba. Znova jeden pokazený víkend. Vlastne, nič prekvapujúce, zakaždým je to rovnaké. Valentine mi to vravela. Aj Luc. Chápem ich – ale aj tak ma to hnevá. Že nešli so mnou. Že mi neboli oporou. Že mi po tie dva dni nedodali trochu čerstvého vzduchu, ktorý som tak veľmi potrebovala. Že im na mojich rodičoch nezáleží tak ako mne. Normálka. Veď to moji rodičia. Moji vlastní rodičia. Jediní rodičia a ja ich jediná dcéra.

Zakaždým si prisahám, že je to naposledy. A potom sa objaví pocit viny. Zákerne nenápadne. Ich hlas v telefóne. Nikdy najmenšia výčitka. Nikdy sťažnosť. Len ticho, ktoré zavládne, keď im poviem, že teraz mám veľa práce. Musím vybaviť dodávateľov. Uspokojiť klientov. A predstavujem si ich pri telefóne. Mamu, ako stojí za otcom – vzpriamená. Meravá. S trpkou grimasou na perách. Často sa v duchu pýtam, či sú aj ľudia, čo sa dokážu starať o svojich rodičov, keď tí zostarnú. Keď sú už starí, a ešte nie upútaní na lôžko. Starí a zoslabnutí. Starí a zraniteľní. A zatrpknutí.

Vlastne, ani sa nepýtam. Sú takí. Napríklad aj Luc. Ibaže on si o nich vôbec nerobí starosť. Pred viac ako dvadsiatimi rokmi urobil za svojou rodinou hrubú čiaru a okrem občasnej návštevy alebo telefonátu nemajú o ňom správy. Myslím, že to som na ňom obdivovala najviac, keď sme sa stretli. Jeho schopnosť byť nezávislý. Egoizmus, ktorým sa zachraňuje. Imponovalo mi to viac ako jeho vzhľad. Výzor, ktorý si napriek veku zachoval. Čoskoro bude mať päťdesiat, je stále štíhly, vzpriamený ako kedysi. Typ muža, o akom ženy nad štyridsať snívajú. Ja nežiarim. Nikdy som nežiar-

lila. Na to nie som dosť submisívna. Obaja sme nezávislí a rešpektujeme sa.

Samozrejme, moji rodičia frflali, že neprišiel. Niežeby mali Luca v láske, pre nich bolo dôležité, aby sme prišli *ako rodina*. Ja, Luc aj Valentine. Aby mohli celej štvrti – hlavne obchodníkom – hrdo oznamovať, že minulý víkend tu bola celá rodinka. Dôležitá bola *celá rodinka*.

Tentoraz však dvaja členovia *rodinky* neprišli.

Pokúsila som sa vysvetliť, že Luc má veľa práce s reštrukturalizáciou vo svojom podniku. A Valentine, čo už. Zvyčajne stačilo povedať „čo už“ sprevádzané povzdychom – znamenalo to, že Valentine bude mať čoskoro sedemnášť, že býva mimo mesta, že je zaľúbená a neznáša návštevy tohto malého provinčného mestečka, kde nikoho nepozná a starý otec ju posiela hrať sa do záhrady, akoby mala sedem rokov.

Mojim rodičom však treba servírovať príjemné klamstvá, pekne zabalené a previazané nádhernou citrónovožltou stuhou – a podať im ich so žiarivým úsmevom. Veľmi skoro som sa naučila tajiť pred nimi pravdu. A tak som pre Valentine vymyslela skúšku v pondelok ráno

a nedeľu na opakovanie učiva. Keď som tú lož pred odchodom Valentine spomenula, vzbuchla do smiechu, objala ma a opýtala sa, prečo im radšej nepoviem, že sa u nich na smrť nudí a že sú fakt otravní. Neodvetila som jej. Preletelo mi hlavou jediné: „Lebo takto sa s rodičmi nerozpráva“, ale nepovedala som to, lebo naisto viem, že Luc a Valentine by boli schopní im to povedať.

Pýtam sa v duchu, či aj nám to Valentine neskôr takto povie. Keď už my budeme čakať na jej návštevu v našej vile na predmestí. Nie, predmestie nie. Nechcem starnúť na predmestí Paríža. Nie som tu doma. Viaže ma sem len málo dôvodov. Začala som sa rozhliadať, kde by som – vlastne *sme*, ak všetko pôjde dobre – mohla dožiť svoje dni. Zapáčila sa mi myšlienka, že prípadne v Mexiku alebo v Maroku, ale viem, že knihy, filmy a jazyk by mi veľmi chýbali. A tie krajiny poznám. Už som ich navštívila. Rada ich prejdem krížom-krážom, ale žiť by som tam nevedela. Nie. Túžim po pokojnom mieste. Po rovine – ale určite s horami na obzore. Alebo pri mori. Ešte lepšie pri oceáne. Slanom, divokom, kde sa voda lepí na pokožku. Nie však v Paríži. Nie.

Ani tu v Troyes. V oblasti Champagne. Mala som jej plné zuby. A stále aj mám. Staničné nástupište. 6 hodín 35 minút. Ani sa neodvážim zrátať, koľko ráz som počula spoza sklenej steny vlaky.

Je to hlúpe.

Všetko je hlúpe.

Aj to, že som tak skoro vstala. A najmä, že som zostala ešte jednu noc. Mala som na výber. Mohla som vrátiť už včera večer – ale čo ja viem, predstava, že strávim štyridsaťpäť minút v metre a v prímestskom rýchlovlaku, kým sa dostanem zo stanice domov, a zopakujem si to opačným smerom v pondelok ráno, ma odradila. A tiež tvár mojej matky, pripomínajúca Sedembolestnú Pannu Máriu pri zmienke, že odídem v nedeľu popoludní, samozrejme, bez komentára. Vedela som, že Valentine bude nocovať u Eleonóry a Luc strávi večer pri počítači. Tleskla som dlaňami ako malé dievča a vyhlásila som: „Stačí, keď pôjdem v pondelok ráno!“ Zatelefonovala som Lucovi – ten čosi zašomral. Valentine som poslala esemesku – je to napokon jediný spôsob, ako s ňou byť v kontakte. Odpoveď znela: OK. Bozky. V istom veku sa ocitneme bezradní, stiesnení medzi deťmi, ktoré o nás ne-

majú záujem, a zanovitými rodičmi. Tak je to. Mám štyridsaťsedem rokov. Som v tom až po uši.

Nakoniec boli najviac prekvapení moji rodičia. Neprijemne prekvapení. Najmä matka. Sedembolestná sa zmenila na ustráchanú. Aha, narušila som jej rutinu. Aha, má teraz starosti. Nemôže dať do práčky posteľnú bielizeň, v ktorej som predošlé dve noci spala. Všetko sa tým posunie. A čo bude na večeru, s ktorou nerátala, vieš, my si v nedeľu večer dáme polievku, na dvojke si pozrieme detektívku a šup do postele! A vlastne, čo to má znamenať? Medzi Lucom a mnou niečo škrípe? Preto neprišiel, však? Nám to môžeš pokojne povedať, ale musíš uznať, že by si mohla byť k nemu milšia. Zdá sa, že o všetkom rozhoduješ ty.

Trošku som zaprotestovala a prehodila som: „Netešíte sa, že s vami zostanem dlhšie?“ V okamihu zaspätkovali. Ospravedlňovali sa. Vraj, samozrejme, že áno, ale... Netreba nič dodať. Viem. Celá rodinka. A v jej každodennom živote ma všetci rešpektujú. Priam sa ma boja. Ja rozhodujem. Ja dávam prácu.

Neviem, či budem smutná, keď zomrú.

Myslím, že to síce hrdinsky vyhlasujeme, ale keď tá chvíľa nastane, city nás prevalcujú a zadupú do zeme. Je to tak. Aj keď sa mi to ťažko chápe. Slovom, znova jeden pokazený víkend. Len sa motať po byte. Von som šla len raz, zmeniť si rezerváciu na včerajší vlak – vlastne nie, bola som s mamou v pekárni-cukrárni, ktorá nie je ani pekáreň, ani cukráreň, len akýsi sklad chleba. Chcela kúpiť suflé. Ako zákusok na sobotňajšiu večeru. Lebo s tým nerátala.

Jasné, nič z toho neporozprávam Lucovi. Len by som potvrdila, že mal pravdu a na perách by mu zahral vífazoslávny úsmev. A už vôbec nie Valentine – tá si z toho robí žarty. Ako moji kolegovia. A tých niekoľko priateľov, ktorí mi zostali – strašné, ako sa po štyridsiatke priateľstvá rozpadajú, menia, deti, rozdielne názory, to všetko nás vzdľahuje od tých, o ktorých sme si mysleli, že sú na celý život. Občas sa zjavia len stručné maily. Telefonáty sprevádzané odmlkami. Zriedkavé stretnutia.

Nie. Stop.

Pripomeniem si, že keď sa zle vyspím, spláchnem to zo seba savom. Že je 6 hodín 41 minút. Že mám náladu pod psa.

Užasnuto hľadím na množstvo ľudí. Aj na
časté odchody vlakov. Akoby polovica mesta
cestovala každý deň do Paríža za prácou.

Vlastne, je to možné.

Vlak prichádza – nemešká. Tým lepšie.

To by ma našťvalo.

Mám rád vlaky. Hodiny strávené v nich len tak. Zbalíš si tašku – ako deťom, keď sú malé. Vopcháš si do nej dve knihy do vrečka, žuvačku, fľašu vody – občas aj obľúbenú prikrývku. To všetko, aby čas príjemnejšie prešiel. Po príchode na stanicu zamierim k stánku s časopismi, jeden si kúpim, najradšej ten, kde sú boháči a celebrity. Akoby som šiel na pláž – a rovnako ako na pláži, neotvorím knihu ani časopis, necmúľam sladkosti a zabudnem sa aj napiť. Hypnotizovane hľadím na krajinu, ktorá beží okolo, alebo sa nechám unášať zvukmi vln.

Jediný vlak, ktorý nenávidím, je vlak v sobotu večer do Paríža. Keď som študoval, zdalo sa mi, že ma kradne z domova. Pri vystupovaní

na Gare de l'Est som bol totálne deprimovaný. Moje korene sú tu. Vždy som to vedel. Patrím sem. V Paríži som nebol doma. To je však už minulosť. Zostala len nenávisť k večernému sobotňajšiemu vlaku. Preto cestujem dnes zavčas ráno. Mohol som ísť aj včera o 21.15 a prenocovať v Mathieuovom apartmáne, od ktorého mám kľúče, ale necítil som sa na to. Radšej som si nastavil budík, vstal ešte za tmy a pobral sa na stanicu. Kráčali so mnou desiatky tieňov ako ja. Ibaže oni merajú túto cestu každý deň. Ja len výnimočne. Nasledujúce vlaky prichádzajú do Paríža neskoro – o 10.30, 11.30, keď je už deň v plnom prúde a človek má pocit, akoby prišiel uprostred slávnosti.

Deň, ktorý sa vymkol spomedzi ostatných.

Jediný.

Únik z pravidelného režimu.

V pondelok začínam v obchode o desiatej a ťahám až do siedmej večer. O chvíľu z Paríža zatelefonujem a oznámim, že dnes nemôžem prísť. Že si hodiny nahradím. Že mám súrnu rodinnú záležitosť. Viem, že sekretárku to znepokojí. Za dvadsať rokov v supermarkete som nechýbal jediný deň – až na seknutie v krížoch

pred štyrmi rokmi. Sľúbil som, že všetko na druhý deň vysvetlím. Lebo zajtra sa vrátim. Normálne. Alebo zožením doktora, ktorý mi naordinuje pár dní oddychu. Možno napokon požiadam Jérôma. To bude zvláštne. Jérôme je taký milý. Milý je slabé slovo. Je to svätec. Svätec, ktorý sa po rozvode ujal mojej ženy a detí. A odvtedy im poskytuje rodinnú atmosféru, v ktorej nechýba komfort a teplo, čo prasto v pôvodnej rodine v ostatnom čase chýbalo.

Ibaže ten rozvod bol vlastne kvôli nemu. Nie, som nespravodlivý. Je to oveľa zložitejšie. Veľmi nám to s Christine neklapalo. Neustále sme sa pre niečo škriepili. Mala pocit, že jej život nestojí za nič. Večery trávila na internete a nadväzovala kontakty. Hľadala priateľov z detstva. Prvú lásku, na ktorú nikdy nezabudla. Jérôma. Bol rozvedený, bezdetný, hravý, ale schopný umúdrať sa. Nepotrebovali na to dokonca ani zoznamku. Aké dojemné.

Detí sa to trochu dotklo, ale nič viac. Atmosféra v dome bola nedýchateľná. Jérôme mal oveľa väčší dom a rozľahlú záhradu, kde mienil urobiť bazén. Bol láskavý, pozorný, nikdy nepovedal nie, keď šli nakupovať. Hral s nimi videohry. Dokonalý otec. Manon mala osem rokov. Loic šesť. Je to už desať rokov. Všet-

ko bolo v poriadku. Aspoň pre nich. A čo sa týka mňa? Nekladím si otázku. Pokračujem v tom, čo považujem za potrebné robiť – akurát som stratil cieľ cesty. Mal som niekoľko sľubných, ale krátkych vzťahov. Hygienických. A mesiace šli. Aj roky. A dnes sa už nepokúšam ovplyvniť smer svojej cesty. Zvykol som si. Občas si s Christine zavoláme ako priatelia. Každý druhý víkend som trávil s deťmi, tento rok už chcem byť nezávislejšie a koniec týždňa nebudú ani s matkou, ani so mnou, ale s ľuďmi, ktorých sotva poznáme. Aj polovica tohoročných prázdnin bude problematická. Manon pracuje v liečebni a jej brat chce absolvovať trojtýždňový kurz plachtenia. Ne protestoval som. To nie je môj štýl. Vyčkám, či mi deti niečo vytknú. Je to moja stratégia. Zbytočne by som dodával, že nefunguje. Na budúci rok Manon odchádza do Reims študovať medicínu. Chce sa stať rehabilitačnou pracovníčkou. Keď sa jej opýtam prečo, mrdne plecóm. Spomína peniaze, klientov, užitočnosť a príjemnú prácu, ktorá pomáha – a je to povolanie, kde nehrozia štrajky. Je rozumná. Dost odmeraná. Športuje. Sporí si, aby budúci rok nebola finančne celkom závislá od rodičov a nevlastného otca. Tomu sa nedá nič vytknúť.

Nespoznávam v nej dievčatko, ktoré som hádzal do vody na kúpalisku, spievajúc *Motýliky vo vzduchu a mravčky na zemi*, a ono sa nadšene smialo. Som nespravodlivý. K mame sa takto asi nespráva. Ani k Jérômovi. To si vyhradila len pre otca. Loič podobne. Ba horšie. Sníva o tom, že bude ortodontistom. V šestnástich je to úžasný sen, nie?

Vlastne, o čom som v šestnástich sníval ja? O ničom. Uspokojil som sa s tým, ako život bežal. Vychutnával som dni, ako sa vraví. Mal som kde bývať, čo jesť, o všetko bolo postarané, randil som s dievčatami, trávil čas s kamošmi a myslel som si, že to tak bude naveky.

Takmer som si vzdychol.

Badám, že čoraz častejšie vzdychám. A tiež sa zadýchavam. Zlé znamenie. Po prvé, ostatných to odrádza, lebo vás považujú za niekoho, kto sa vopred všetkého bojí. Neprihovoríme sa predsa niekomu, kto stále narieka, z obavy, že celé hodiny budeme počúvať jeremiády. A potom, vytvára to o človeku obraz, aký by sme nechceli. A to mám len štyridsaťsedem rokov. Nedávno dovŕšených. Zostávajú mi ešte aspoň tri desaťročia. Nemám čo vzdychať. Vari tí na nástupišti vzdychajú?

Pohľad na nich o tomto čase je objavný. Mesto sa nikdy nespamätalo z odchodu textilného priemyslu a následného sťahovania ľudí. Pokúša sa preorientovať na nevýrobnú oblasť, telefónne centrá, turizmus, veľkoobchody s obalovým materiálom – ale možnosť zamestnať sa je slabá a ponúkané miesta málo atraktívne. Viac sa oplatí pracovať celý deň v Paríži, aj za cenu troch hodín premiestňovania tam a späť, a mať slušný zárobok, ako odpovedať nekonečné hodiny klientom na horúcej linke.

Môj otec pracoval posledné roky života v Paríži. Kariérny postup, peniaze, prestíž. Podriadil tomu všetko. Vybral si. Ženu a deti vídal len dve hodiny večer a dva dni cez víkend. Bola to len otázka mesiaca alebo niekoľkých rokov – a potom dôchodok na juhu, vila, ktorú si postaví, všetko presne vytýčené, naplánované, usporiadané. Jedného dňa, keď prestupoval v metre na inú linku, dostal infarkt. Defibrilátory neboli. Ľudia zavolali pomoc, zbiehali sa okolo neho, ktosi zakričal „Ja som lekár!“ ako v najhorších televíznych seriáloch. Nič nepomohlo. Moja matka sa z toho nedokázala tri mesiace spamätať a potom stretla šarmantného predavača bicyklov, ktorý sa práve rozviedol. Chodili spolu na dlhé vychádzky.

Uvedomujem si opakovanie osudov.

Pokúšam sa bojovať.

Vravím si, že predavač bicyklov a doktor nie je to isté.

Alebo áno?

Vravím si tiež, že som sa aspoň rozviedol, skôr ako by som skapal v práci, a že ja neskončím na stanici metra. Aspoň nie dnes.

Nie.

Zatvorím oči, kým ženský hlas opakuje príchod vlaku na stanicu. Rád by som tú ženu stretol. Predstavil si jej každodenný život. Či trávi čas tým, že nahráva odkazy typu „Vlak číslo tisíc tristo (pauza) päťdesiat (pauza) bude mať meškanie (pauza) päť (pauza) minút?“ Ako vidí svoju budúcnosť? Čo rada robí, keď nie je v práci?

A hlavne ma zaujíma, odkedy už tento hlas upozorňuje cestujúcich na odchody a príchody vlakov. Spomínam si na podobný deň. Je to už pradávno. Šiel som tým istým vlakom alebo jeho dvojčatom. Mal som sedemnást rokov. Cestovali sme s Mathieuom. Bolo to koncom apríla, ako dnes. Na veľkonočné sviatky. Šli sme na niekoľko dní stanovať do Landes. Celé mesiace sme o tom snívali. Ostatní v lýceu